

tott töredékei mellett nagyszámú finomkerámia, tálak, csuprok darabjai kerültek elő kisméretű bütykökkel, széles szalagfülekkel. Ez alapján a késő bronzkori halomsíros kultúra telepedett meg a területen. A kutatott 779 m²-nyi területen 20 objektumot tártunk fel

Munkatársak: Bodródi Miklós, Nagy Norbert, Fenyvesi Anita, Linzembold Csongor.

VOICSEK VANDA

479. Szendrő, Felső vár
(KÖH 16787)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Kk

2010. április 7. és szeptember 30. között folytattuk a belső vár középső részén a központi torony, valamint az ehhez Ny felől csatlakozó épületmaradvány régészeti kutatását. A rendkívül csapadékos időjárás miatt a lefolyás nélküli, agyagos területen a munkavégzés szokatlan nehézségekbe ütközött. A Bódván levonuló árhullámok közül kettő elöntötte az ásatási bázist, a munkásokat pedig az árvízi védekezések és kárenyhítési munkálatok miatt hosszabb időszakokra nélkülözni voltunk kénytelenek. Munkavédelmi megfontolásból a központi torony pincéjének mély gödre körül tereplépcsőt kellett kialakítanunk. Mindezen, előre nem látható körülmények miatt a terület teljes feltárását befejezni nem tudtuk.

Elbontottuk a tavaly megnyitott szelvények tanúfalait. A torony pincéjébe vezető lépcsőház DNy-i sarkában a falakhoz utólag illesztett alapozás nem lépcsőfeljáróhoz, hanem egy kályhához tartozott. Ezen építmény DK-i és ÉK-i sarkának pillérialapozása eltérő mélységű. Hasonló pillérszerű alapozás figyelhető meg a lépcsőház ÉNy-i és DNy-i sarkában is. Itt rövid szakaszon a felmenő falazat néhány köve is megmaradt. Ettől Ny-ra agyagos járósínt bizonyítja, hogy az épület Ny felé következő szakasza a belsővár É-i és D-i része közötti összeköttetést biztosító, egy korabeli ábrázolás alapján boltozott ívvel határolt átjáró volt. Az átjáró a teljes épületrész szélességét elfoglalta, s itt a D-i és É-i oldalon alapozás sem készült. Az átjárótól Ny-ra következő, a terepviszonyok miatt bizonyára alapozásában is jórészt elpusztult épületrész DK-i sarkát a B/3 szelvény ÉNy-i sarkában sikerült megfigyelni. A lépcsőlejárót szinte teljesen kiszedték, mindössze a torony Ny-i falának vonalában dokumentáltunk néhány in situ elmállott téglát.

A tavaly előkerült toronyfal-maradványokat kibontottuk, dokumentáltuk. A pincefal alapozás feletti részének belső falsíkjából csak a DK-i és a DNy-i sarokban maradtak meg maradványok. Egyelőre csak a torony D-i felének falait találtuk meg, az É-i oldalon a járósínt alatti alapozásmaradványok megléte nem zárható ki. A mára már elbontott É-i oldal egykori belső Ny-i sarkához csatlakozva 17. sz. végi betöltésű, egykor feltehetően boltozott, mintegy 80 cm széles átjárót találtunk. Az átjáró a toronyfalhoz utólag épült, az É-i falhoz ferdén, ÉNy-ra tartva csatlakozik. Hasonló átjáró bontakozott ki az egykori K-i fal közepén is. A torony

járósíntjére szakadt faltömb alapján a pincét egykor kőboltozat fedhette.

A leletanyag idén szegényesebb, kiemelendők a továbbra is nagy számban előkerülő ólomgolyók, néhány 17. századi kályhacsempe és habán edénytöredék.

TOMKA GÁBOR

480. Szentendre, Szentendrei-Duna-ág
(KÖH 11557)

(Pest megye) I

2010. április 18-án a Búvárrégész Szakosztály önkéntes csapata szonaras mederfelderítést végzett a Szentendrei-Dunában. A kutatás során oldalpásztazó szonárral felszerelt motorcsónakunkkal átvizsgáltuk a Duna-ág jobb és bal partja előtti területet 60-60 m szélességben (a szonár a hajó két oldalán 30 m széles sávot vizsgált). A megtalált anomáliáknál több felvételt is készítettünk, különböző irányokból elhaladva. A vizsgálat során a Luppya-szigettől Szentendre belvárosának D-i széléig hajóztunk fel, ezalatt számos anomáliát találtunk. A felvételek utólagos vizsgálata során kiszűrtük azokat a jelenségeket, amelyek természetes eredetűnek tűntek (uszadék, geológiai jelenségek). A fennmaradó hét helyszín esetében lehetségesnek tartjuk, hogy azok régészeti lelőhelyekre utalnak, azonban a kérdés eldöntéséhez víz alatti kutatásra lesz szükség. A hét helyszínből öt a jobb part előtt található, az egyikük egy védett római lelőhely, a Dera-patak torkolata alatt. A kutatást éppen a térségben ismert duna-parti római lelőhelyek víz alatti kapcsolatainak kiderítése indokolja, mivel a limes világörökségi jelölése szempontjából ez a víz alatti dimenzió különösen nagy értékkel bírhat.

Az S02205-el jelölt pont a Luppya-sziget É-i csúcsa felett található, 4 m körüli mélységben. A sziget feletti zátonyhoz nincs köze. Maga a jelenség egy kompakt, markáns foltból, ill. környezetében néhány kiemelkedésből áll. Jellegét nem lehetett a felvételek alapján eldönteni.

Az S02213 jelű pont kövek, esetleg lekopott cölöpök csoportja a partvonalától 25-30 m-re. A markánsan jelentkező, kerekded, hosszúkás árnyékkal rendelkező jelenségek egy kisebb kiemelkedés tetején találhatóak, 2 m körüli vízben.

Az S2391 összetett jelenség. Egyrészt több kisebb mederkiemelkedést és mélyedést is látunk a térségben, másrészt jól kivehető két lapos felszínű, téglalap alakú, a mederből egyértelműen kiemelkedő tárgy. Ezek a deszkákra utaló jellegzetes képet adták. További kisebb pontszerű tárgyak is látszódtak. A jelenség meghatározása bizonytalan, de hajómaradvány is elképzelhető. A terület 2,5 m víz alatt van. Említést érdemel, hogy az anomáliától É-ra egy kisebb lapos sziget található, vele egy magasságban mindkét parton egy-egy út tart a folyóhoz. Lehetséges, hogy valamikor itt átkelőhely volt.

A másik négy jelenség a Dera torkolatánál található. Közülük legészakabbra az S02269 jelű van. Ez egy kiterjedt, markáns köves folt. Tekintettel arra, hogy a közel-